

Kapitel 1 Min familj

Hej, jag heter Amos.

Här är min familj. Min stora härliga familj som jag tycker så mycket om. Det är jag som har den röda tröjan med ett A på. Mitt namn börjar på A och slutar på S och sen är det några fler bokstäver mellan A och S, men mamma och pappa tyckte att det räckte med bara ett A på tröjan.

Jag har 28 syskon. Det finns 29 bokstäver i alfabetet så det räckte precis när mamma och pappa skulle ge oss namn. Mitt yngsta syskon heter Örjan. Han är bara en bebis.

Nu vill min mamma och pappa inte ha fler barn. De tycker att det räcker.

– Dessutom är ju bokstäverna slut, brukar mamma säga.

Om du tittar på bilden ser du alla mina syskon. Du kanske kan gissa vad de heter?

Hela min stora familj bor hos en gammal dam som är väldigt snäll. Hon vill att vi råttor ska ha det bra. En del andra människor tycker inte om råttor. Jag har till och med hört talas om människor som sätter ut råttfällor för att fånga oss. Jag vet inte om det är sant eller om det bara är en sådan sak som min morbror Jan brukar hitta på för att skrämma mig och mina syskon. Morbror Jan är också med på bilden. Han har en etta på sin tröja och står på det andra trappsteget. Han var det första av mammas syskon som kom hit. Morbror Jan hörde talas om den snälla gamla damen och kom hit för att få lugn och ro. Sen kom resten av mammas syskon. De ville också få lugn och ro.

Alla mina morbröder och mostrar är med på bilden. Dom räknas också till familjen.

Nu kanske du undrar hur många det finns i min familj. Jag vet inte riktigt. Jag kan nästan inte räkna så långt. Men det kan kanske du?

Hej då! Vi ses snart igen!

2 Flykten

Hej! Det är Amos som skriver igen!

Här är min mamma.

Bilden är från förr i tiden. Innan jag fanns. Du kanske undrar varför mamma är ute mitt i natten? Inte är det för att plocka blåbär eller titta på alla djur eller för att ta en skön promenad.

Nej, hon ville bort. Bort från dålig mat och från en kall och fuktig källare. Hon ville bort från människor som satte ut fällor i skafferier och garderober eller la ut gift bakom husknutar och i källarskrymslen. Framförallt ville hon bort från Katten.

Där mamma bodde förut fanns det en katt som var så hemsk att morrhåren kroknade och svansen blev stel när man såg den. Katten var svart som natten med gula stickögon och en svans som slingrade sig som en orm.

– Det otäckaste var att man aldrig hörde den komma, brukar mamma berätta. Den smög på ljudlösa tassar och inte förrän det var försent hörde man kattens hemska andetag.

En natt fick mamma nog, packade de få saker hon ägde, sa adjö till sina vänner och gav sig iväg.

Nu kanske du förstår varför mamma var ute om natten den där gången för längesen? Det var ingen semesterresa precis.

När min mamma bott hos den gamla damen ett tag dök min pappa upp. Ja, han var inte min pappa just då, det blev han lite senare. Han hade hört talas om den gamla damen genom en bekants kusin som tydligen hade pratat med en gammal näbbmus som i sin tur hade pratat med en sork som hört talas om den snälla gamla damen. Hur det än var så flyttade han också in hos den gamla damen och det dröjde inte länge innan han blev kär i min mamma. Enligt pappa var det kärlek vid första ögonkastet, men mamma brukar säga att det tog ett tag innan de blev ihop.

De gifte sig en vårdag i april och firade med en ostkaka som den gamla damen hade bakat.

Sen föddes jag och alla mina syskon i tur och ordning från A-Ö. Och sen flyttade mina mostrar och morbröder in.

Hej då! Vi ses snart igen!

Kap 3 Huset

Hej! Det är Amos som skriver igen!

Här bor vi. Det var hit mamma kom den där hemska natten för länge sedan.

Redan på den tiden var det ett gammalt hus med många tinnar och torn. Taket var av tegel och det fanns tusen äpplen i trädgården om höstarna.

Än idag är huset sig likt, fränsett att en och annan tegelpanna trillat ner under en eller annan höststorm. Och varje höst finns det tusen äpplen på äppelträden. Fast jag är inte så förtjust i äpplen. Jag äter hellre ost.

I huset bodde en ensam gammal dam som var rysligt snäll. Hon var så snäll att hon blev glad när mamma flyttade in den där mörka och regniga kvällen i november för länge sedan. Varför skulle den gamla damen inte bli glad kanske du undrar. Jo, det ska jag tala om. De flesta gamla ensamma damer blir inte glada när det flyttar in en råtta i huset.

– Huset är stort och du som är så liten ska nog få plats, sa den gamla damen när mamma knackade på och frågade om hon fick sova över i redskapskjulet över natten.

– Vill du ha en kopp te och kanske en bit ost? sa den gamla damen och bjöd mamma att stiga in i salongen.

– Nej, nej sa mamma, det passar sig inte. Jag har leriga tassar och det droppar från svansen.

Men den gamla damen trugade och bad återigen mamma att stiga in och eftersom det, som sagt, var ruskigt och regnigt den kvällen när mamma knackade på hos den gamla damen tackade mamma ja. Trots att hon var lerig om fötterna och att det droppade från svansen.

Inne i salongen var det hemtrevligt och varmt. Det sprakade från den öppna spisen och så småningom spred sig doften av nybryggt te, mandelskorpor och grillad ost.

Sen satt de där, den snälla gamla damen och min mamma. De drack te och knaprade på mandelskorpor och pratade om ditten och datten till långt in på småtimmarna.

Den gamla damen berättade om sina barn och barnbarn och mamma berättade om livet som råtta. Hon berättade om glädjeämnen men också om svårigheter som kan uppstå när man råkat födas till detta jordeliv som råtta.

Den kvällen blev den gamla damen och min mamma de bästa vänner.

Hej då! Vi ses snart igen!

4 Jenny och jag

Hej! Det är Amos som skriver igen!

Jenny är modig! Mycket modigare än jag. Hon vågar göra saker som jag aldrig skulle göra om jag var ensam. Hon bara är sådan, min lillasyster.

Jenny vågar till exempel klättra väldigt högt upp i träd.

Hon vågar busvissla på katter och sen springa och gömma sig.

Hon vågar låna mat från grannarnas kompost.

Hon vågar springa baklänges och blunda samtidigt.

Aldrig att jag skulle våga göra sådana saker på egen hand. Men när jag är tillsammans med Jenny så vågar jag. Då vågar jag klättra väldigt högt upp i träd och busvissla på katter och sen springa och gömma mig. Jag vågar låna mat från grannarnas kompost och jag vågar till och med springa baklänges och blunda samtidigt.

Det modigaste hon gjort var en gång när hon skrämde några människor inne i stan. Det började med att hon lånade morbror Jans roddbåt.

– Jag undrar om man kan ro hela vägen in till stan genom avloppet? sa hon och tittade på mig med ett leende på läpparna.

Jag gillade inte det där leendet. När Jenny har det där leendet på läpparna vet jag vad som är på gång.

– Du är inte klok Jenny, sa jag. Det är ju farligt att åka in till stan. Det finns livsfarliga människor där som inget hellre vill än att döda oss eller fånga oss i råttfällor eller tvinga i oss gift. Och så skriker de när de ser råttor. Hemska livsfarliga skrik som får blodet att stelna i ådrorna på en.

– Människorna är lika rädda för oss som vi för dem. Kom nu Amos! sa Jenny och hoppade i båten.

– Aldrig i livet! sa jag. Jag kommer inte på några villkor att utsätta mig för att få stelnat blod eller äta gift eller fastna i råttfällor.

En stund senare var vi på väg. Jag med dunkande hjärta och Jenny med ett leende på läpparna. Jag gillade inte det där leendet.

Hej då! Vi ses snart igen!

5 Syskon

Hej! Det är Amos som skriver igen!

– Det är kul att leka. Det tycker alla råttbarn. Eftersom vi är så många syskon behöver vi aldrig fråga om vi får leka med någon efter fritids på vardagarna eller på helgerna. När man är tjugonio syskon finns det alltid någon att leka med.

Det värsta är att det alltid finns någon att bråka med också. Ibland önskar jag att man kunde få ha lite lugn och ro när man kommer hem efter skolan.

Mina favoritlekar är:

Svanskull: Då ska man försöka nudda någons svans och när man gör det fryser den till is som man nuddat. Den som är frusen till is kan bli räddad av någon genom att man springer ett varv runt den frusne och skriker OSTBÅGAR ÄR GOTT! tre gånger. Då blir man fri.

Svanskrok: Då ska man kroka i varandras svansar och dra det hårdaste man kan. Den som släpper taget först förlorar. En gång lekte jag svanskrok en hel dag. Gör aldrig det. Jag hade ont i svansmusklerna i en vecka.

Katten kommer: Leken går till så att man går på ett långt led bland de höga blommorna bakom huset. Den som går sist ropar, KATTEN KOMMER! Då springer alla hem, borstar tänderna och går och lägger sig. Sen kommer mamma och pappa och ger alla barnen en godnatt-kram. Den leken leker vi alltid sist på dagen. Annars blir det väldigt konstigt.

Gömma ostbågar: Detta är nog min favoritlek. Den leker vi på lördagar. Alla tar med en ostbåge från sin lördagsgodispåse och gömmer den på ett bra ställe bland de höga blommorna bakom huset. Sen springer alla ett varv runt huset och börja leta. Man får äta upp alla ostbågar som man hittar. Ibland gömmer vi ostbågarna så bra att vi inte hittar dem. En gång hittade jag en ostbåge som legat gömd i tre veckor. Den smakade lite konstigt.

Ostboll: Ostboll är mer som en sport än en lek. Man har en stor rund ost och så delar man upp sig i två lag. Sen ska lagen försöka ta bollen. När man har bollen äter man på den så fort man kan och den som äter upp den sista biten på bollen har vunnit. Ibland brukar jag titta på ostboll på TV med mamma. Hon älskar att titta på ostboll på TV. Det gör inte jag. Jag tycker det är roligare att spela med mina syskon.

Hej då! Vi ses snart igen!

6 Mamma och pappa

Hej! Det är Amos som skriver igen!

Min mamma älskar ost och hon har världens bästa jobb. Hon står i en ostaffär. Hela dagarna berättar hon om de olika ostarna för kunderna som kommer för att köpa. Hon berättar vilka ostar som passar bäst till frukost, lunch, middag och kvällsmat. Hon talar om vilka ostar som är lämpliga att äta när man har fest eller när man är på utflykt. Hon visar kunderna olika slags ostbollar som man kan ha när man spelar ostboll. Mamma vet så klart att det är bra med en lite mjukare ost när man är nybörjare och att det är bra med en hård ost när man har blivit en van ostbollspelare. Min mamma är en riktig ostexpert. Om det kommer barn till affären bjuder hon alltid på en ostkant. Då blir barnen glada. Och om barnen blir glada orkar de vänta längre på sina mammor och pappor som står och väljer på olika ostar och pratar och pratar och frågar min mamma om de olika ostarna. Det är klurigt tänkt av min mamma tycker jag.

Ibland tar mamma med sig överbliven ost hem från affären. Då bli jag och mina syskon glada och vi ställer till med ostkalas. Det enda av mina syskon som inte älskar ost är Felicia. Hon älskar godis. Allt godis som människorna glömmer eller gömmer lånar hon och stoppar i munnen och äter! Det är otäckt tycker jag. Ibland är min mamma och pappa lite oroliga för Felicia.

Min pappa jobbar på en skola. Han har också världens bästa jobb. Han är förskollärare och träffar en klass med förskoleklassrättor varje dag. I pappas klass är det 123 rättbarn. På morgonen ställer alla barn upp utanför klassrummet. Det blir ett ganska långt led. Sen hälsar pappa på alla barnen och sen har de en samling. Då läser pappa upp alla barnens namn och de tittar på en lapp där namnet står skrivet. Det tar också lång tid. De tittar på siffror och bokstäver och skriver ord och meningar och ritar och målar och sjunger och bygger och leker och pratar och lär sig massor med saker. Ibland har de utedag och går till en park eller till skogen och lär sig om naturen. När pappa kommer hem från sin skola är han lite trött och kopplar av med att snickra saker en stund. Sen berättar han om allt roligt han varit med om.

När jag blir stor ska jag bli ett ostbollsproffs och spela ostboll på heltid. Eller så kanske jag startar en ostaffär för det verkar också kul. Kanske jobbar jag med förskoleklassrättor. Jag får se vad det blir.

Hej då! Vi ses snart igen!

7 Min dag

Hej! Det är Amos som skriver igen!

Det är kul i min skola. Jag är där varje dag utom på helger och lov. Vi råttor har VÄLDIGT många lov och olika högtider. Den största av dem alla är Ostens dag. Den ska jag berätta om en annan gång. Andra högtider som vi firar är; Svansens dag, Gnagarhögtiden, Antiråttfällsdagen, Råttmors dag, Soptunnans högtid och Kattastrofens dag.

Under dessa härliga högtider är vi alltid lediga. Då leker vi och har roligt. Men de andra dagarna går jag i skolan. Hur ser en sådan dag ut kanske du undrar. Det ska jag berätta nu: Solen tittar in i vårt hus och jag vaknar. Jag börjar med att sträcka på svansen och gnugga nosen mot kudden. Sen går jag upp och kammar benen, armarna, ryggen, magen... ja du förstår, jag kammar hela mig. Alla hårstrån skall ligga prydlig och åt samma håll. Sen knaprar jag i mig en ostbit eller en brödkant, gnager lite på en pinne för att hålla tänderna i trim, putsar svansen, klär på mig och kilar iväg till skolan.

I skolan träffar jag min lärare. Min lärare är snäll, rättvis och ganska sträng. Om jag till exempel råkar prata utan att räcka upp handen tittar hon på mig och ser BESVIKEN ut. Om jag råkar tappa ut alla mina pennor på golvet så att det låter mycket tittar hon på mig och ser IRRITERAD ut. Men oftast är min lärare glad och lär oss massor med bra saker. Hon lär oss matematik, och rättfabetet. Det är vårt eget alfabet som inte alls liknar det som du håller på att lära dig. Om du vill kan jag lära dig det. Andra saker som vi lär oss är kattens delar och hur katten fungerar. Så här fungerar katten:

Den har vassa tänder längst fram. Under fötterna finns det farligt vassa klor. Längst bak finns en svans som är ganska ofarlig. Mittemellan fram och bak och under är den ganska mjuk. När den pratar låter det MJAU om den är glad. Om den är mätt spinner den. Det kan vara bra att veta. Om den är hungrig kurrar det i kattens mage. Det kan också vara bra att veta.

Vi jobbar till sent på kvällen eftersom vi inte går så många dagar i skolan. (Vi har ju så många lov och högtider.) På kvällen gör jag precis som på morgonen fast tvärtom. Först kilar jag hem från skolan, tar av mig mina kläder, putsar svansen och gnager på en pinne för att hålla tänderna i trim. Sen äter jag en ostbit eller en brödkant och efter det rufsar jag till håret på magen, ryggen, armarna och benen. Jag lägger mig i sängen, gnuggar nosen mot kudden, sträcker på mig och somnar. Sen går solen ner, tror jag. Men det märker jag aldrig för då sover jag redan. God natt.

Hej då! Vi ses snart igen!

8 Råttor i köket

Hej! Det är Amos som skriver igen!

Det är kul att baka. Det har jag alltid tyckt. Jag brukar vara med när den snälla gamla damen bakar ostkex eller ostkaka. Jag hämtar olika saker i skafferiet och så brukar jag röra ihop alla ingredienser. Det är viktigt att hela tiden hjälpa till med att smaka på smeten. Då vet man om man lagt i lagom mycket av ingredienserna. Om den gamla damen skulle råka lägga i för lite ost i smeten talar jag om det. Man vill ju inte att det ska vara för lite ostsmak. För lite ost bli ingen glad av.

En dag vrickade den gamla damen sin fot så illa att hon inte kunde gå på tre dagar. Doktorn sa att hon inte fick anstränga sig och att hon skulle ligga med foten högt. När man ligger ner och har foten högt upp är det väldigt svårt att städa, baka och laga mat. Försök själv så får du se hur svårt det är.

Nu kanske du undrar vem som fick sköta om hushållet när den snälla gamla dagen låg och vilade sin fot? Det gjorde vi!

Pappa gjorde en lång lista på allt som skulle göras och hur många som skulle hjälpa till:

Dammsuga i vardagsrummet: 7 råttor.

Putsa fönster i köket: 10 råttor.

Göra fint på bordet i köket 2 råttor

Steka ägg: 2 råttor

Baka en ostkaka: 3 råttor

Vända blad på almanackan: 1 råtta

Vi som inte städade eller lagade mat fick hjälpa damen på olika sätt. Vi vände på kudden så att den blev sval och skön. Vi hämtade te och mandelskorpor när det var fikadags och vi hämtade tidningen som vi sedan läste högt ur. Den snälla gamla damen tyckte att det var skönt att bli lite ompysslad och det var ju inte mer än rätt, tänk vad ofta hon har hjälp min familj på olika sätt. Nu blev det vår tur att hjälpa henne.

Bara en gång under de här dagarna blev det fel. Min lillebror Måns trillade ner i smeten när han bakade ostkaka. Måns tyckte det var trevligt eftersom han älskar ostsmet. Men vi fick slänga smeten. Den rätta ostsmaken var borta efter det att Måns badat i bunken.

Hej då! Vi ses snart igen!

9 Morbror Jan

Hej! Det är Amos som skriver igen!

Min morbror Jan är en kul typ. Ibland kallar vi honom för Ettan eftersom han var den första av mammas syskon som kom till vårt hus. Jag var ganska liten när han flyttade till oss men jag kommer ihåg att jag redan från början älskade att höra när han berättade om alla sina äventyr.

I sin ungdom sprang han på en båt i Göteborgs hamn, tog jobb som maskinskötare och reste sedan omkring på jordens alla hav.

Det finns inte en plats på jorden som morbror Jan inte har sett och han berättar gärna om allt han varit med om.

– Ni ska inte tro allt han berättar, brukar min mamma säga. Han ljuger så han tror sig själv.

Jag tror inte att morbror Jan ljuger. Inte så värst mycket i alla fall. Och om han ljuger är det bara för att göra berättelsen lite extra spännande. Det är förlåtligt tycker jag.

I alla morbror Jans berättelser finns det ett problem som han löser. Han börjar alltid sina berättelser med orden ”Det var en gång” och hans slutar alltid med ” Och sen levde jag lycklig i alla mina dagar”

Förra veckan berättade morbron Jan om när han lurade en katt.

Berättelsen om när morbror Jan lurade en katt:

Det var en gång för längesen. Jag var i London och jobbade i hamnen med några vänner. Vi skulle lasta av en båt med citroner från Italien. Just som vi lyfte och bar märkte vi att en av lådorna var lättare än de andra och när vi lyfte på lådlocket för att kika efter vad det kunde bero på hoppade det ut en stor otäck katt. Katten var rasande. Den hade blivit instängd i lådan och följt med hela vägen från Italien tillsammans med citronerna. Det enda han åt under resan var citroner så du förstår att han var sur.

Katten fick för sig att det var vårt fel att den blivit instängd i lådan. Dessutom var han väldigt hungrig så kattrackarn tänkte att vi skulle bli hans middag. Eftersom vi förstod vad kattuslingen tänkte kilade vi snabbt in i en liten källarglugg vid kajen där båten låg förtöjd. Vi klarade oss med nöd och näppe. Jag hann precis att dra in svansen efter mig innan kattfulingen hann fram till gluggen.

Katten la sig utanför gluggen och väntade och vi förstod att han inte tänkte gå därifrån innan han fått sig ett skrovsmål.

– Vi kan väl tala om saken, sa jag till katten, när det gått ett par timmar.

Katten svarade inte utan tittade på mig med hungriga tomma ögon.

Eftersom de flesta italienska katter inte förstår svenska provande jag även med engelska, tyska och arabiska. Det hjälpte inte. Katten såg lika frågande ut. Och hungrig.

Jag började letade i minnet efter olika italienska ord. De enda jag kom på var olika namn på pizzor som jag började rabbla upp ur minnet:

- Kapritjosan! Quattro Stadio! Vesuvio!
- Ciao, Ciao!

Katten började se konstig ut. Han skruvande på sig och såg sig oroligt omkring.

- Miao Ciao! sa katten och smög iväg med svansen mellan benen.

Vi förstod först inte varför han gett upp men jag hörde senare från en sork som bodde i hamnen att katten inte tyckte om när middagsmaten pratade italienska.

- Det är inte bra för magen när maten pratar med en, hade kattrackarn tydligen berättat.

Efter det levde jag lycklig alla mina dagar i London, sa morbror Jan.

Hej då! Vi ses snart igen!

10 Moster Karin

Hej! Det är Amos som skriver igen!

– Det är kul att busa! brukar min moster Karin säga.

Min lillasyster Jenny och moster Karin är lika som bär till sättet. Hela tiden vill de göra farliga saker och hitta på bus. Jag blir orolig och får ont i magen när de sätter igång att busa. Det verkar inte förstå att det kommer att sluta illa en vacker dag.

Bredvid huset där vi bor finns det en liten italiensk restaurang. Åh, vad det luktar gott från den restaurangen. Ljuvliga dofter av oliver, salami och ost. Varm, smält ost är den ljuvligaste av alla ljuvliga dofter.

Det värsta är att gästerna på restaurangen alltid äter upp sina pizzor. Pizzorna är så goda att de knaprar i sig varenda liten kant utan att lämna så mycket som en ynka liten oliv till oss råttor. Typiskt att just den här pizzerian ska göra så goda pizzor!

En dag får moster Karin en idé till ett nytt bus och berättar för mig och Jenny att hon nu vet hur man ska få gästerna att slänga lite mer mat. Kanske en hel pizza till och med!

– Om jag smyger mig in på restaurangen och lägger mig på en av pizzorna och spelar död kanske den personen som just ska äta pizzan tappar matlusten, funderar moster Karin.

När min moster sa så där fick Jenny ett leende på läpparna, det där leendet som jag inte gillar och som gör att jag blir STEL i kroppen och OROLIG i magen.

– Vilken pizza vill ni ha? frågade moster Karin.

– En med mycket ost! svarade Jenny och log ännu mer.

Jag svarade inget, för nu hade jag så ont i magen att jag behövde gå på toaletten och vara ifred från allt en liten stund.

När jag kom tillbaka var både Jenny och moster Karin borta! Då fick jag så ont i magen att jag var tvungen att gå och lägga mig. Jag låg nerbäddad i min säng resten av dagen, utom mig av oro. Jag tänkte på allt roligt som jag och Jenny varit med om och hur mycket jag skulle komma att sakna henne nu när hon fastnat i en råttfälla eller tvingats äta råttgift på restaurang, när jag kände en ljuvlig doft... Den ljuvligaste av alla dofter!

Hej då! Vi ses snart igen!

11 I Afrika

Hej! Det är Amos som skriver igen!

– Jag älskar att resa! brukar min morbror säga. Ni kommer väl ihåg min morbror Jan som kom till vårt hus när jag var liten och som höll på att bli uppäten av en katt när han var i London.

– Varför gillar du att resa? frågade jag morbror Jan en dag när det regnade och vi inte hade något att göra. Morbror Jan hade precis lagt sig på soffan i vårt kök för att sova middag. Han hade klämt i sig en hel cheeseburgare till middag och såg ut att somna närsomhelst. Men när jag frågade piggnade han till och tittade på mig med ögon som lyste.

– För att jag lär mig så mycket, svarade min morbror och började berätta om när han var i Afrika. (Att BERÄTTA är nämligen en annan sak som min morbror tycker mycket om.)

– Afrika är inte ett land utan en hel världsdel, började morbror Jan att berätta, och i Afrika finns det SÅ många länder som skulle vara intressant och lärorikt att resa till. Jag skulle vilja åka till Egypten och lära mig om pyramiderna. Jag undrar hur de kunde bygga pyramiderna med så stora stenar när det inte fanns några stora maskiner på den tiden, sa morbror Jan och strök sig fundersamt över morrhåren.

– En gång var jag i Kenya och lärde mig om olika djur som levde där, fortsatte han när han slutat fundera. Visste du att det finns giraffer, noshörningar, zebror, gamar och elefanter i Kenya? Elefanterna är mina favoriter. De är jättestora och har världens längsta näsor som de använder när de äter. Girafferna har världens längsta halsar för att de tycker om att äta mat som finns högt upp. Och gamarna äter upp maten som andra lämnat vilket är bra för annars skulle det ligga gammal mat överallt. Och så lärde jag mig att lejonen i Kenya är som katter ungefär, fast väldigt mycket större, och att man ska vara lite FÖRSIKTIG om man ser ett lejon som slickar sig om munnen. Åtminstone om man är en råtta med en så god smak som jag. Fast det FINNS sätt att bli kompis med ett lejon även om man är en råtta, sa morbror Jan och såg mystisk ut, men det ska jag berätta en annan gång, sa morbror Jan och la sig på soffan, drog ner hatten över ögonen och somnade.

Åh, vad jag blev nyfiken när morbror Jan slutade att berätta mitt i historien! Jag undrade SÅ hur man skulle kunna bli kompis med ett stort lejon. Några dagar senare berättade min morbror hur man blir kompis med ett stort, läskigt lejon i Kenya men det hinner jag inte berätta nu för jag ska gå och lägga mig.

Hej då! Vi ses snart igen!

12 Ett hemligt språk

Hej! Det är Amos som skriver igen!

– Skriv ett hemligt brev. Det är kul! tycker jag.

För att skriva hemligt kan du skriva med en penna som skriver OSYNLIGT. Det som är svårt med det är att ingen alls kan läsa det hemliga brevet. Då blir det FÖR hemligt och inte alls kul, tycker jag.

Använd istället rättornas hemliga språk. Då kan du skriva saker som INGEN på skolan förstår. Bara barnen i din klass kan läsa vad du skriver. DET är kul! tycker jag.

En gång glömde jag att människor inte kan läsa vårt eget alfabet utan skrev en hemlig önskelista till den gamla damen. Hon ville att jag skulle skriva en lista på saker som jag önskade mig när jag fyllde år. Jag önskade mig två saker och jag fick inte en enda av sakerna jag önskade mig bara för att jag skrev på det hemliga språket.

Jag fick ett par röda strumpor, ett par gröna kalsonger, en tub med tandkräm som smakade tvål, en tvål som doftade tandkräm och en stickig tröja.

Läs min hemliga lista på bilden så fattar du varför jag ångrade att jag skrev på det hemliga språket.

Nej, ett hemligt språk ska man ha för att skriva hemliga saker som man inte vill att alla ska få veta just då. Det kan vara:

Att skriva till någon och berätta vem man är kär i.

Att skriva till någon och berätta att man hittat en stor ost som man vill dela med sig av.

Att skriva till någon och berätta om något pinsamt.

Att skriva till någon och berätta att man är ledsen för något.

Att skriva till något och ge en uppmuntran.

Att skriva till någon och berätta att nu har det vält en soptunna med mat och att det är fest!

För att bli bra på rättornas språk måste man träna mycket på människornas alfabet och på rättalfabetet. När man har tränat mycket och kan det bra kan man skriva precis vad som helst. Börja med att försöka skriva ditt namn på rättalfabetet.

Lycka till!

Hälsningar Amos

13 Amos berättar

Hej! Det är Amos som skriver igen!

Nu ska jag berätta. Jag ska berätta om ett lejon som min morbror blev kompis med när han var i Kenya i Afrika. Min morbror Jan tycker om att resa.

– Man lär sig så mycket när man reser, brukar han säga. När han reste till Kenya lärde han sig att elefanter använder näsorna när de äter och att giraffer tycker om att äta mat som finns högt uppe i träden. Att gamarna äter upp gammal mat så att det inte ligger och skräpar lärde hans sig också.

För att kunna studera djuren noga använde han en kikare. Han satt tyst i flera timmar och tittade på vad djuren gjorde. En dag satt han i en liten skogsdunge och tittade på några noshörningar. Han ville veta hur de använde sina vassa horn. Det var mitt på dagen. Morbror Jan var både varm och törstig. Det var flera timmar sedan han ätit och han började bli stel i svansen efter att ha suttit helt stilla med sin kikare. När han reste sig upp hörde han några djupa andetag bakom ryggen. Han vände sig om och såg ett stort lejon bland träden. Lejonet såg hungrigt ut och började gå mot morbror Jan med långsamma steg. Morbror Jan trodde hans sista stund var kommen och att han skulle sluta sina dagar som lejonmiddag när lejonet plötsligt gnydde till och la sig ner på marken. Lejonet hade trampat på en vass tagg och nu blödde det från en av framtassarna.

– Nu passar jag på att smita iväg, tänkte morbror Jan som var stel av skräck. Han tittade en sista gång på lejonet och märkte hur han plötsligt tyckte synd om lejonet som låg med blodet droppande från den skadade tassens. Lejonet tittade på honom med ledsna ögon.

– Det såg ut som ledsna hundögon, berättade morbror Jan och bestämde sig för att hjälpa det stackars lejonet. Han drog ut den vassa taggen, tvättade rent såret och satte på ett plåster. Lejonet blev väldigt glad och frågade om morbror Jan ville rida på hans rygg. Som tack för hjälpen visade lejonet runt morbror Jan på savannen och presenterade honom för sin familj.

– Sen levde han faktiskt lycklig i alla sina dagar med sin stora lejonfamilj, berättade morbror Jan. Morbror Jan har alltid lyckliga slut på sina berättelser.

Hej då! Vi ses snart igen!

14 Låna grejer

Hej! Det är Amos som skriver igen!

Vi råttor är väldigt intelligenta och vi gillar att samarbeta med er människor. Människorna och råttorna är ungefär lika kloka tycker jag. Katter däremot tycker att de är klokare än människorna och ser ner på er. Hundarna är precis tvärt om. De ser upp till människorna och tycker att ni är bäst i hela världen. Det är därför de alltid viftar på svansen när ni kommer hem. Vi råttor känner oss mer jämlika med er. Bara så ni vet.

Vi brukar samarbeta med er och låna saker av er som ni inte behöver. Några kanske skulle säga att vi TAR saker. Men det gör vi inte. Vi LÅNAR. Bara så ni vet.

Ibland kanske du inte hittar en strumpa. Du tror att den är försvunnen och du letar och letar för att hitta den igen. Sluta att leta. Det är ingen idé. Det är vi råttor som lånar den. Förra veckan lånade jag en strumpa av en kille för att jag skulle åka bort och hälsa på en kusin som bor i Stockholm. Då behövde jag en sovsäck. Det finns ingen bättre sovsäck än en gammal killstrumpa. De är mjuka och luktar så hemtrevligt när man ska sova. När jag kom hem från Stockholm lämnade jag tillbaka den.

Tänk dig att din mamma eller pappa inte hittar sin mobil. De kanske till och med undrar om du tagit den, fast du inte har det. Då ska du bara säga att en råtta lånat mobilen för att se klart nästa avsnitt på TV-serien *Polisrättan och den skurkaktiga katten*. På det sättet slipper du att få skulden för något du inte gjort.

Skyll aldrig på en kompis om du inte hittar ditt suddgummi. När suddgummit är borta är det nästan alltid en råtta som lånat det. Vi använder det till att städa med. Det finns inget bättre sätt att få bort damm än att ta ett stort suddgummi och suddas bort allt dammet. Det bästa är om suddgummit luktar gott. Det finns ju olika lukter på suddgummi, jordgubbe, banan, citron eller kolalukt. Synd att det inte finns suddgummin med ostlukt. Då skulle jag ta det direkt! Eller... LÅNA direkt menar jag...

Hej då! Vi ses snart igen!

15 Katten och musen

Hej! Det är Amos som skriver igen!

I går hände något förskräckligt. Hela familjen satt och åt frukost när vi hörde ett förskräckligt morrande och ett förtvivlat pip ljud från trädgården. Jag rusade fram till fönstret och såg till min förskräckelse hur en stor röd katt jagade en mus borta vid det gamla päronträdet. Den lilla musen sprang fram och tillbaka mellan päronträdet och fågelbordet, men hur hon än sprang kom den hemska katten ikapp henne så att hon fick kasta sig åt ett annat håll. Till slut orkade hon inte längre utan bara stod där. Med ryggen mot trädet. Hon var alldeles slut och dödsförskräckt och allt var bara hemskt och jag tänkte att nu, nu blir hon uppäten! Jag höll tassarna framför ögonen och blundade, jag ville inte se allt det hemska och förskräckliga som höll på att hända.

– Skynda dig Amos! Hjälp till!

Jag tittade upp och fick se hur Jenny hade hämtat det gamla metspöet och höll på att knyta av fiskelinan, flötet och kroken från spöet.

– Hjälp till Amos, stå inte bara där, skrek hon. Hoppa ut i trädet och fira upp henne! förklarade Jenny och räckte mig allt jag behövde.

Snabbt kröp jag ut på grenen, firade ner kroken framför musen som högg tag i den. Sen halade jag snabbt upp henne. Katten blev så förvånad att den glömde bort att klättra efter och när vi hoppat in genom fönstret och stängt efter oss var det för sent för katten att göra något. Den vågade inte komma in i huset.

– Tack snälla, suckade musen och sjönk darrande ner på en stol.

Sen satt hon där en stund utan att säga något. Vi sa ingenting heller utan stod där tysta och tänkte på hur nära det varit och vilket katastrof det hade kunnat bli. En riktig Katt – katastrof!

Pappa gick och hämtade en filt och mamma hämtade en ostbit.

– Ost är det bästa om man är i ett chocktillstånd, brukar mamma säga.

Musen tittade på mig. Längre tittade hon.

– Tack, för att ni räddade mig, sa hon sen. Jag heter Älva och jag är en näbbmus.

– Älva, vilket vackert namn! Men jag tänkte det bara. Jag sa ingenting.

Hej då! Vi ses snart igen!

16 Kär

Älva och Amos sitter i trädgården och pratar. Älva berättar och Amos lyssnar. Han är fortfarande blyg och kommer inte på så mycket att säga.

– Gillar du ost? frågar han efter en lång stund.

– Nä, inte särskilt. Jag gillar daggmaskar. Det är det bästa jag vet!

– Jag trodde att alla möss gillade ost, svarar Amos.

– Men jag är ingen mus, jag är en näbbmus. Vi är mer släkt med igelkottar än med möss faktiskt, berättar Älva. Och så är jag bra på att jaga och klättra och äta. Jag älskar att äta. Om jag inte får äta på en lång stund blir jag som tokig och börjar leta efter en god daggmask som jag kan äta upp.

– Jag gillar ost, svarar Amos. Jag älskar ost faktiskt.

– Det är väl bra att man tycker om olika, svarar Älva. Man får gilla vad som helst och vem som helst, det tycker i alla fall jag.

Det håller Amos med om och tänker sen att han gillar Älva. Han gillar henne väldigt mycket. Men han skulle hellre dö än att berätta det för Älva. Tänk om hon säger att hon inte gillar mig. Då skulle jag nog dö, tänker Amos.

Sen sitter de länge på bänken och pratar. Det är mest Älva som pratar. Amos lyssnar. Han gillar att sitta och lyssna på allt som Älva har varit med om. Hon berättar om alla platser hon varit på och alla spännande saker hon varit med om. Längre sitter de där och Amos känner att han tycker mer och mer om henne.

– Nä, nu måste vi ha något att äta, säger Älva till slut. Vet du var man kan hitta några smaskiga daggmaskar? Jag skulle kunna äta arton stycken. Jag är jättehungrig. Sen kan du få presentera mig för den gamla damen. Hon verkar trevlig. Visste du att i vissa länder betyder det tur om det kommer in en näbbmus i huset?

Amos svarar att han inte visste det men känner att det var tur att Älva blev jagad av katten så att fick träffa henne.

– Jag gillar dig Amos, säger Älva och hoppar ner från bänken. Kom nu!

– Nu dör jag, tänker Amos.

17 Rått-VM

– Bra jobbat Jenny! nästan skriker mamma. Var fick du tag på den?

– Inne på pizzerian, det var en farbror som skulle på toaletten och glömde den på bordet. Det var bara att hoppa upp på stolen och sen upp på bordet och sen låna den.

– Vilken fin smartphone, den blir perfekt nu när vi ska titta på finalen, säger mamma och hoppar upp och ned av förtjusning.

Amos mamma älskar sport. Mest av allt älskar hon ostboll men Rått-VM tycker hon är nästan lika kul. Idag är det dags för final i råttbrottning och kloaklöpning och hon vill absolut inte missa de spännande tävlingarna.

– Häng upp telefonen på väggen och koppla upp den mot den gamla damens Wi-Fi. Tur att uppkopplingen är snabb! Nu börjar det! Hämta ostbågarna och var tysta! Var tysta! säger jag. Jag hör inte vad kommentatorerna säger! Schhhhh!

Amos och Jenny smyger ut i köket. De dukar en bricka med ostbågar och några ostkanter som mamma tagit med hem från affären. De är inte så intresserade av sport men de tycker att det är mysigt att sitta och titta tillsammans med mamma. Efter ett tag dyker alla de andra syskonen upp och alla mostrar och morbröder. Alla utom morbror Jan. Han har rest till Egypten. Han skulle ändå inte tittat på Rått-VM, han gillar inte sport, han är mer intresserad av pyramider. Alla klämmer ihop sig framför skärmen och tittar på den spännande finalen i kloaklöpning. Det är otroligt jämnt mellan löparna och Amos mamma vågar nästan inte titta. Hon håller en kudde framför ansiktet och hoppar upp och ner i fåtöljen så att ostbågarna yr omkring henne.

– Kom igen El Råttos! Heja! Heja! skriker hon. Hon håller på en råtta från Spanien som leder och som verkar vinna. Men en bit före mål råkar en råtta från Danmark kliva på El Råttos svans så att han ramlar. Råttorna som kommer bakom ramlar också och alla hamnar i en stor hög. Det enda man ser är ett virrvarr av morrhår, tassar och råttsvansar som försöker komma loss från varandra.

– Jag undrar vem som vinner? undrar en av Amos småsyster som heter Vera.

– Tyyyyyst! Schhhhh! jag försöker faktiskt lyssna! skriker Amos mamma som är helvild. Jag hör inte vad kommentatorerna säger!

Amos mamma älskar verkligen Rått-VM!

18 Ostens dag

Hej! Det är Amos som skriver igen!

Råttåret har många olika högtider. Jag vet att ni människor firar Jul, Ramadan, Nyår och allt möjligt men det gör inte vi. Vi har våra egna högtider och festligheter. Högtider som vi firar är: Ostens dag, Svansens dag, Gnagarhögtiden, Antiråttfällsdagen, Råttmors dag, Soptunnans högtid och Kattastrofens dag.

I början av augusti firar vi Kattastrofens dag. Det är en allvarlig högtid då vi minns alla råttor som råkat illa ut. Vi tändar ljus för råttor som tagits av katter eller fastnat i råttfällor eller tvingats att äta gift som människorna lagt ut i källare och förråd. Det är synd att vissa människor inte förstår vilka fina och kloka varelser vi är utan håller på med sådana hemskheter. Det enda som är bra med Kattastrofens dag är att man får trösta sig med att äta hur mycket ost man vill.

Den största och roligaste av alla högtider är Ostens dag. Då träffas alla släktingar och har fest och ger varandra presenter.

Å, jag tycker det är så roligt att fira ostens dag. På morgonen när man vaknar får man den första presenten. Mamma och pappa brukar lägga den under våra sängar när vi sover. Fast jag LÅTSAS bara att jag sover när mamma och pappa smyger in i rummet och försiktigt rullar in presenten. När solen gått upp får man krypa in under sängen och öppna paketet. Man vet alltid vad det är inuti. Det är ost! Det är alltid ost i paketet. I alla paket. Hela tiden. År efter år! På eftermiddagen kommer släktingarna på besök. Alla är glada och pratar och skrattar och äter av alla goda rätter som är framdukade. Det är stora fat med ostbullar, skålar med ostfrikadeller, karaffer med ostsås, högar med ostkanter och stora fat med ostpajer. Och allt sköljs ner med stora mängder ostdricka.

Nu förstår ni vilken fantastisk högtid Ostens dag är. Vi råttor älskar ost mer än livet självt.

Hej då! Vi ses snart igen!

19 Min nya cykel

Hej! Det är Amos som skriver igen!

Jag har fått en ny cykel. Ja, den är inte helt ny utan BEGAGNAD. Men den är ny för mig. Den är röd med två lysen som fungerar och lyser i mörkret. Det är vitt ljus fram och rött ljus därbak och den har bra pedaler som inte är hala och när jag fick den av mamma och pappa blev jag väldigt glad. Jag har aldrig haft en egen cykel.

Det är en ringklocka på cykeln också.

– Den ska du varna råttor och andra djur att du kommer, säger mamma. Det är en varningsklocka.

Jag får bara cykla när det är mörkt ute.

– Människorna skulle bli helt galna om de såg en cyklande råtta, brukar pappa säga.

Därför cyklar jag bara i mörker och det är därför det är så bra att jag har lyse både bak och fram.

Förra året när jag skulle lära mig att cykla hade jag lånat en urdålig cykel! Den var rostig, hade inga lysen och så var pedalerna väldigt hala. När jag tränade sprang pappa bakom cykeln och höll i pakethållaren. Pappa blev svettig och andades fort. Pakethållaren satt löst så det var svårt för pappa att hålla i ordentligt och han tyckte att det var bäst att sluta. Men då sa mamma att det var BRA för pappa att springa och bli svettig så han fortsatte. Fast han tittade lite konstigt på mamma och mumlade något som jag inte hörde när han fortsatte att springa. Plötsligt lossnade pakethållaren och jag fortsatte utan att han höll i mig! Jag hade lärt mig att cykla! Precis när jag var som gladast körde jag på en rot och tappade fästet på pedalerna för att de var så hala och ramlade och slog i nosen och stukade svansen.

– Dumma cykel med hal pedal! skrek jag och var jättearg. Men sen blev jag ledsen och grät för det gjorde väldigt ont. Pappa och mamma tröstade mig och sa att de förstod att jag behövde en ny cykel.

Nu har jag fått en ny cykel. Ja, den är inte helt ny utan begagnad. Men den är ny för mig och har bra pedaler som inte är hala.

Hej då! Vi ses snart igen!

20 Semester

Hej! Det är Amos som skriver igen!

Snart är det sommarlov och vi ska åka på semester till våra släktingar i Stockholm.

Ni kan bara inte fatta var de bor. I ett slott! I ett riktigt slott där det finns en kung och en drottning och en prins och prinsessor och prinsessbarn!

Mina släktingar bor i källaren på slottet och har det hur bra som helst. Det finns en katt på slotten men den är SNÄLL. Den har tappat alla tänder och äter bara risgrynspudding med saftsås till frukost. Den heter James och pratar fint och ibland har den löständer och äter pastej till lunch och middag. Mina släktingar äter bara fina ostar från Frankrike och ibland går de ut på promenad i Gamla Stans gränder.

Vi ska resa till Stockholm i den gamla damens resväska. Den gamla damen ska också med så klart. Det är hon som ska bära väskan med hela familjen i. Hon ska också åka på semester. Till sin syster.

När vi åker till Stockholm åker vi först buss, sen åker vi tåg och sen åker vi tunnelbana som också är ett slags tåg som åker i tunnlar. Det är därför det heter tunnelbana.

Det roligaste när vi är i Stockholm är att gå på Gröna Lund. Där finns det karuseller men jag får inte åka någon.

– Du är för kort, brukar mamma säga. Det är inte säkert att åka för dig. Du får åka när du blir stor.

Det roligaste på Gröna Lund är spökhuset. Vi brukar krypa omkring där och skrämman människorna. Då vågar till och med jag att skrämman. För människorna tror att vi FÅR vara där. De tror att vi är anställda som skrämman i Spökhuset på Gröna Lund. När de blir skrämman skriker de och tappar sina påsar med popcorn och ostbågar. Jag tycker om popcorn men jag älskar ostbågar!

Nästa år ska vi åka till Göteborg och gå på Liseberg. Jag undrar om det finns ett spökhus där?

Hej då! Vi ses en annan gång.